

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/127/2024
Identifikačné číslo spisu:	8620200209
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8620200209.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Y. R., narodeného XX. J. XXXX, X., zastúpeného advokátom JUDr. Ambrózom Motykom, Stropkov, Námestie SNP 7, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Orange Slovensko, a.s., Bratislava, Metodova 8, IČO: 35 697 270, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Branislava Máčaja, s. r. o., Bratislava, Vajnorská 21A, IČO: 46 759 875, o ochranu osobnosti, vedenom na bývalom Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 6C/9/2020, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. marca 2024 sp. zn. 22Co/24/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. marca 2024 sp. zn. 22Co/24/2023 v zmeňujúcom výroku (I. výrok) a vo výroku o náhrade trov konania (III. výrok) z r u š u j e a v e c m u v rozsahu zrušenia v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 08. decembra 2022 č. k. 6C/9/2020-184 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 3.300 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok), vo zvyšku žalobu zamietol (II. výrok) a žalobcovi priznal proti žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom (III. výrok).

1.1. V súdenom spore sa žalobca podanou žalobou domáhal, aby súd uložil povinnosť žalovanej zaplatiť mu sumu 5.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy vo forme finančného zadosťučinenia za neoprávnený zásah do súkromného života v súvislosti s porušením práva na ochranu osobných údajov. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že v rokoch 2011 a 2012 bol klientom žalovanej na základe zmluvy o pripojení. Dňa 13. 09. 2012 bol obchodným zástupcom žalovanej vyhotovený dokument pod názvom „Žiadosť o vydanie novej SIM karty a potvrdenie o jej prevzatí“, ktorý obsahoval najdôležitejšie osobné údaje žalobcu. Tieto dokumenty boli spoločne s ďalšími originálnymi dokumentmi klientov žalovanej nájdené dňa 09. 02. 2017 nepovolanou osobou v neuzamknutom sklade na papierový odpad v Stropkove. Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky kvalifikoval tento skutok v administratívnom konaní vedenom proti obchodnému zástupcovi žalovanej z hľadiska ochrany osobných

údajov ako bezpečnostný incident. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe z 28. 02. 2020 uplatnila námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Svidník, ktorý z dôvodov uvedených v bodoch 26. až 45. rozsudku na túto námietku neprihliadal a spotrebiteľský spor prejednal a rozhodol. Uzavrel, že právo na ochranu osobnosti za zásah do súkromného života žalobcu (ktorý má adresu trvalého pobytu v obvode Okresného súdu Svidník) porušením ochrany jeho osobných údajov bezprostredne súvisí so základným spotrebiteľským vzťahom medzi stranami založeným zmluvou o pripojení, pretože k porušeniu ochrany osobných údajov došlo v súvislosti so službami telekomunikačného operátora, ktoré žalovaná poskytovala žalobcovi na základe a v rámci tejto zmluvy. Následne sa zaoberal otázkou vecnej legitimácie strán (body 78. až 92. rozsudku) a potom, čo mal za preukázanú pasívnu legitimáciu žalovanej, zaoberal sa vecou samou. Z vykonaného dokazovania okresný súd zistil, že v súvislosti s porušením ochrany osobných údajov žalobcu (vrátane rodného čísla a ďalších identifikátorov) pri ich spracúvaní žalovanou v rámci plnenia spotrebiteľskej zmluvy o pripojení došlo k zásahu do súkromia žalobcu. Medzi bezpečnostným incidentom ako protiprávnym konaním a ujmou v zásahu do súkromia žalobcu je bezprostredná príčinná súvislosť. Konštatujúc splnenie podmienok pre priznanie relutárnej náhrady sa okresný súd pri rozhodovaní o výške náhrady zaoberal (§ 13 ods. 3 OZ) a skonštatoval, že žalovaná ako významný podnik na telekomunikačnom trhu sa k bezpečnostnému incidentu týkajúcemu sa stoviek jej zákazníkov postavila pomerne benevolentne, keď po prvotnom ospravedlnení sa dotknutým osobám listom zo 16. 03. 2017 v ďalšom už popierala akúkoľvek zodpovednosť a konanie svojho obchodného zástupcu (jeho pracovníka) ako priameho pôvodcu zásahu značne relativizovala. Osobné údaje žalobcu a ďalších dotknutých osôb boli do neuzamknutého skladu na papierový odpad umiestnené hrubou nedbanlivosťou osoby pracujúcej v prospech obchodných záujmov žalovanej. Dokumenty s osobnými údajmi boli od roku 2014 nedbalo uložené (založené tovarom) v značkovej predajni žalovanej v Stropkove a žalovaná nepreukázala ich odovzdanie novému obchodnému zástupcovi; v roku 2014 tieto dokumenty z rokov 2011 a 2012 mali byť bezpečne uložené v centrálnom archíve žalovanej. Pisomné materiály s osobnými údajmi dotknutých osôb boli uložené v originálnej archívnej krabici a „umiestnené“ do neuzamknutého skladu na papierový odpad, čo len zvýrazňuje stupeň nedbanlivosti priameho pôvodcu zásahu. Okresný súd poukázal na nález Ústavného súdu SR z 09. 11. 2016 sp. zn. I. ÚS 689/2014. V rámci voľnej úvahy prihliadal na vzájomné vzťahy jednotlivých argumentov aj na význam chráneného záujmu, špecifiká zásahu do práv žalobcu a veľkého množstva ďalších dotknutých osôb a v snahe spravodlivo vyvážiť satisfakčnú aj preventívno-sankčnú funkciu relutárnej náhrady určil sumu 3.300 eur pre žalobcu ako sumu primeranú. Pri stanovení výšky náhrady neaplikoval prepočet podľa § 12 zákona č. 274/2017 Z. z. používaný pri odškodňovaní obetí trestných činov štátom, keď v súdnej veci ide o náhradu nemajetkovej ujmy upravenú normami súkromného práva. Súd prvej inštancie potom vo výroku I. rozsudku uložil žalovanej zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 3.300 eur a vo výroku II. rozsudku vo zvyšku žalobu zamietol.

1.2. Súd prvej inštancie neprihliadol na námietku premlčania vznesenú žalovanou, pretože žiadosť o vydanie novej SIM karty a potvrdenie o jej prevzatí z 13. 09. 2012 obsahujúca osobné údaje žalobcu bola neodborne uložená v sklade za tovarom značkovej predajne žalovanej v Stropkove spoločne s cca 480 ďalšími originálnymi listami klientov žalovanej v období od 25. 01. 2017 do 09. 02. 2017, kedy ich našiel T. U.. Nasledujúcim dňom, t. j. 10. 02. 2017 začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 10. 02. 2020. Len voči nároku uplatnenému po dni 10. 02. 2020 by bolo možné s úspechom namietat jeho premlčanie. V tomto konaní žaloba bola podaná na súd dňa 03. 02. 2020, teda pred uplynutím premlčacej doby.

1.3. Okresný súd na vec aplikoval § 13, § 19 písm. d), § 36 ods. 1, § 41, § 42, § 290 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), § 1, § 3 ods. 3, § 4 ods. 1 až 3, § 5 ods. 1, § 6 ods. 2 písm. h), § 8 ods. 1, 2, 9, 10, § 9 ods. 1, § 17 ods. 1, § 19 ods. 1 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 56 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, článok 10 ods. 2, 3 Listiny základných práv a slobôd, článok 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 16 ods. 1, 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článok 8 ods. 1, 2 Charty základných práv Európskej únie, článok 19 ods. 2, 3, článok 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, § 11, § 13, § 52 ods. 1, 3, 4, § 100 ods. 1 a § 101 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

1.4. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi priznal

proti žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu, napriek zamietnutiu žaloby v prevyšujúcej časti, pretože výška náhrady nemajetkovej ujmy záležala od úvahy súdu. O výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 26. marca 2024 sp. zn. 22Co/24/2023 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 500 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok), v prevyšujúcej vyhovujúcej časti žalobu zamietol (II. výrok) a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov celého konania proti žalovanej v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením (III. výrok).

2.1. Odvolací súd dospel k záveru súdu prvej inštancie o nedôvodnosti námietky miestnej príslušnosti doplnil, že predmetom konania je nárok majúci základ v porušení práva na ochranu osobnosti v zmysle § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka s náhradou nemajetkovej ujmy. Zásadným bolo vyhodnotiť, či takto definovaný nárok vo svojej podstate nekorešponduje s nárokom na náhradu škody, pre ktorý môže platiť miestna príslušnosť daná na výber podľa § 19 písm. b) CSP. Podľa Princípov európskeho deliktneho práva (Principles of European Tort Law, PETL), ktoré predstavujú v interpretačnej rovine podporný prameň, aj keď majú základ v súkromnej iniciatíve, a preto ich treba vziať do úvahy (Ústavný súd Českej republiky, nález Pl. ÚS 16/04 zo 04. 05. 2005) je škodou, ktorá je spôsobená inému, škoda majetková aj nemajetková; nemajetková škoda predstavuje ujmu na slobode, dôstojnosti alebo iných osobných právach (Diel VI., hlava 10, oddiel 3, článok 10:301 ods. 1). Z uvedeného vyplýva, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy na osobných právach možno subsumovať pod pojem škoda. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že udalosť - únik dokladov s osobnými údajmi - zakladajúca nárok, ktorý bol predmetom konania, nastala v súvislosti s osobnými dátami, t. j. osobnými právami žalobcu. Ide tak o udalosť zakladajúcu nárok na náhradu škody, čím bola daná miestna príslušnosť Okresného súdu Svidník na základe § 19 písm. b) CSP.

2.2. V otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovanej sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením v bodoch 78 - 81 rozsudku súdu prvej inštancie, na ktoré v celom rozsahu poukázal. Žalobca vstupoval do právneho vzťahu so žalovanou, ktorá (konajúca prostredníctvom splnomocneného zástupcu) zasiahla do osobnostných práv žalobcu tým, že nezabezpečila jeho osobné údaje pred prípadným zneužitím. Na tento prípad sa vzťahuje rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/2712/2005, nakoľko ide o neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu spôsobený sprostredkovateľom pri realizácii činnosti žalovanej, ktorý sa pričíta tejto právnickej osobe, teda žalovanej. Pokiaľ je v tomto prípade jednoznačne preukázané, že došlo k vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy konaním žalovanej, nie je relevantné použitie ustanovení zákona o ochrane osobných údajov, nakoľko priamo z uvedeného zákona vyplýva záver, že týmto zákonom nie je dotknuté právo na ochranu osobnosti tak, ako to využil žalobca v tomto konaní. Preto nemôže byť rozhodujúce ani rozhodnutie Úradu na ochranu osobných údajov, na ktoré sa odvoláva žalovaná, ktoré v súvislosti s jej zodpovednosťou neskončilo vydaním rozhodnutia o porušení ustanovení zákona o ochrane osobných údajov. Nebyť spotrebiteľskej zmluvy, nedošlo by ani k vzniku tohto nároku (pre porovnanie poukázal na rozsudky Súdneho dvora EÚ C-147/16 a C-59/12 a rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/7/2023, 20Co/18/2023, 18Co/7/2023, 22Co/23/2022).

2.3. Odvolací súd nezistil žiaden z dôvodov preukazujúcich nesprávne zistenie skutkového stavu súdom prvej inštancie. Pri primeranosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd dospel k záveru, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy existuje, nakoľko vystavenie osobných údajov žalobcu nepovolaným osobám je tak závažným zásahom do jeho práva na ochranu osobnosti, že nepostačuje zadostučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na závažnosť okolností a charakter tohto incidentu sa morálna satisfakcia javí ako nepostačujúca a je dôvodné, aby bolo žalobcovi priznané aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy. Z judikatúry súdov vyplýva, že okolnosti, ktoré je nutné brať do úvahy pri priznaní nemajetkovej ujmy sú dĺžka protiprávneho konania, reakcia na upozornenia a požiadavky dotknutej osoby, dobrovoľné upustenie od konania a snaha o nápravu, škandalizácia osoby, opakovanie a zvyšovanie intenzity protiprávneho konania, úmysel motivovaný snahou o dosiahnutie zisku alebo zámernej diskreditácie osoby. Odvolací súd dospel k záveru, že suma priznaná súdom prvej inštancie nezodpovedá zisteným okolnostiam ani princípu proporcionality (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 350/03 z 29. 09. 2005). Dĺžka protiprávneho konania,

ktoré skončilo vo februári 2017, nebola ustálená, činnosť žalovanej nevykazuje znaky vysokej intenzity protiprávneho konania alebo toho, že by išlo o konanie, cieľom ktorého bolo úmyselné narušenie chránených osobnostných práv. Išlo však o zásah objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka, kedy sa nevyžaduje vyvolanie následkov. Táto skutočnosť bola podľa názoru odvolacieho súdu dôležitá pre posudzovanie opodstatnenosti náhrady ujmy v peniazoch, aj v kontexte s významným postavením žalovanej na telekomunikačnom trhu, ako aj vzhľadom na preventívnu ochranu segmentu, ktorý je osobitne chránený - osobné údaje.

2.4. Odvolací súd si je vedomý, že v obdobných veciach iné jeho senáty pri rozhodovaní o výške finančnej náhrady vychádzali z 50 % zo základu priznaného pre obeť násilných trestných činov (4.350 eur, § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z. z.), ktorý opakovane znižovali na polovicu s prihliadnutím na to, že nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, ale len k potencionálnej možnosti ich ohrozenia, neboli zistené dôvody ako škandalizácia žalobcu, nedošlo k opakovaniu či zvyšovaniu intenzity konania, či k úmyselnému konaniu žalovanej a podobne a považovali za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 110 eur. Podľa odvolacieho súdu suma 110 eur vzhľadom na významné postavenie žalovanej na telekomunikačnom trhu nepôsobí dostatočne satisfakčne ani sankčne a už vonkoncom nie preventívne, aby ju nútila správať sa voči citlivým údajom svojich klientov zodpovedne. Preto odvolací súd mal za to, že bol dôvod zasiahnuť do úvahy okresného súdu a výšku priznanej náhrady korigovať na sumu 500 eur tak, aby bol zohľadnený princíp proporcionality aj princíp racionality v práve. Uzavrel, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, no zo zistených skutočností prijal sčasti nesprávny právny záver. Rozsudok súdu prvej inštancie preto vo výroku I. zmenil na sumu 500 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (§ 388 CSP). K ostatným dôvodom odvolania nepovažoval za potrebné sa vyjadrovať, nakoľko tieto sú pre rozhodnutie v merite veci bez významu.

2.5. O trovách celého konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na ich náhradu priznal žalobcovi proti žalovanej v celom rozsahu s poukazom na jeho úspech v konaní, pričom výška priznanej náhrady závisela od úvahy súdu. Odvolací súd na tomto mieste poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 233/2022 z 24. 05. 2022. Čo sa týka aplikácie § 257 CSP dôvodil, že v prípade žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy výška odmeny za úkon právnej služby vychádza z § 10 ods. 10 vyhl. č. 655/2004 Z. z., teda výpočtovým základom pre priznanie trov právneho zastúpenia je suma 2.000 eur, kedy je odmena právnej služby za tento úkon 91,29 eura. Vzhľadom na výšku odmeny za jeden úkon právnej služby výška trov konania v žiadnom prípade nemôže pre žalovanú predstavovať sumu, ktorá by objektívne bola spôsobilá ohroziť jej finančnú stabilitu, či jej podnikanie. Odvolací súd nezistil ani jeden akceptovateľný dôvod na použitie § 257 CSP v prospech osoby zodpovednej za masívne porušenie osobných údajov (bod 44. rozsudku).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu výroku I. a súvisiacemu výroku III. o trovách konania podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovala § 420 písm. f) CSP majúci za to, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovanie jej patriacich procesných práv v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces. Namietala nedostatok riadneho odôvodnenia, arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť rozsudkov súdov nižších inštancií vrátane ich záverov týkajúcich sa jej tvrdenia, že vo veci konali a rozhodovali miestne nepríslušné súdy, čím došlo k nesprávnemu procesnému postupu (neboli splnené procesné podmienky požadované príslušnými ustanoveniami CSP) a k porušeniu základného práva žalovanej na zákonného sudcu podľa článku 48 ods. 1 Ústavy a článku 38 ods. 1 Listiny. Odvolací súd sa podľa dovolateľky náležite nevysporiadal s jej relevantnou argumentáciou, časť z nej odignoroval v tak zásadnej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.1. Vo vzťahu k časti rozsudkov súdov nižších inštancií týkajúcej sa súdnej príslušnosti dovolateľka uviedla, že uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je nárokom na náhradu škody. Nárok na náhradu peňažnej ujmy je len sprevádzajúcim nárokom, ktorý sa odvíja od posúdenia základného nároku, určujúceho pre posúdenie miestnej príslušnosti. V tejto súvislosti poukázala na nález Ústavného súdu SR z 26. 10. 2012 sp. zn. IV. ÚS 345/2012, rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 31. 07. 2019 sp. zn. 2CdoGp/1/2017 a zo 17. 02. 2011 sp. zn. 5Cdo/265/2009. Ochrana osobnosti a s ňou spojené práva a nároky fyzickej osoby, vrátane nárokov v prípade neoprávneného zásahu do jej osobnostných práv, nemajú svoj právny základ a súvislosť v akomkoľvek záväzkovom vzťahu. Poukázala na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 233/2022 z 24. 05. 2022 vo veci ústavnej sťažnosti v skutkovo a

právne identickej veci iného žalobcu, ktorý v bode 13 uvádza, že z ústavnej sťažnosti, jej príloh aj napadnutého uznesenia bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že spor vedený okresným súdom medzi žalobcami a sťažovateľkou ako žalovanou bol sporom o ochranu osobnosti. Postup, v dôsledku ktorého vo veciach konajú a rozhodujú nepríslušné sudy zároveň vyúsťuje do porušenia ústavného práva žalovanej na spravodlivý súdny proces (porušenie práva na zákonného sudcu). Dovolateľka má za to, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil otázku, či v prípade žaloby na ochranu osobnosti s uplatneným nárokom na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy ide o žalobu na náhradu škody alebo nie a dôsledkom tohto nesprávneho právneho posúdenia veci je skutočnosť, že neboli splnené procesné podmienky konania požadované CSP, nakoľko vo veci konali a rozhodovali miestne nepríslušné sudy. Zároveň tým došlo k porušeniu základného práva žalovanej na zákonného sudcu. Ďalej uviedla, že vyššie uvedené rozhodnutia predstavujú tzv. ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, ktorú by mal v súlade s princípom právnej istoty konajúci súd podľa článku 2 ods. 1 a 2 CSP rešpektovať. Zároveň podľa § 220 ods. 3 a § 393 ods. 3 CSP, ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu. Sudy nižších inšancií nijakým spôsobom nezareagovali na argumentáciu žalovanej, ktorá poukazovala na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, nielen tento svoj odklon ešte dôkladne odôvodnili. Odvolací súd sa nevysporiadal ani s námietkami žalovanej ohľadom údajného spotrebiteľského charakteru žaloby žalobcu na ochranu osobnosti, a preto je jeho rozhodnutie arbitrárne a nepreskúmateľné. Týmto postupom je naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka v súvislosti s existenciou údajnej príčinnej súvislosti medzi bezpečnostným incidentom a spotrebiteľskou zmluvou poukázala na uznesenie odvolacieho súdu z 18. 05. 2023 sp. zn. 17Co/32/2023 a uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. 06. 2020 sp. zn. 4Cdo/117/2019. Podľa dovolateľky je zrejmé, že medzi spotrebiteľskou zmluvou a zásahom do osobnostných práv žalobcu neexistuje príčinná súvislosť. Následkom toho, že sudy považovali prejednávajúcu vec za spotrebiteľský spor bolo žalobcovi priznané postavenie slabšej

strany s ochranou v spore, v ktorom mu takéto postavenie a ochrana nepatrí. V tejto súvislosti poukázala na samotné dokazovanie, kedy v spore s ochranou slabšej strany dochádza k príklonu k tzv. vyšetrovaciemu princípu a uplatňuje sa aj tzv. obrátené dôkazné bremeno, čo je v kontradiktórnom spore na ochranu osobnosti „úplný nonsens.“ V prípade zastúpenia spotrebiteľa advokátom stráca spotrebiteľ iba ochranu podľa § 296 CSP, avšak všetky ostatné ochranné ustanovenia CSP v prospech spotrebiteľa sa naďalej používajú. Takýmto spôsobom konajúce sudy porušili zásadu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní. Aj v tomto prípade má dovolateľka za to, že oba sudy nesprávne právne posúdili vec, konkrétne otázku, či v prípade žaloby na ochranu osobnosti ide o spotrebiteľský spor.

3.2. Pokiaľ ide o rozhodnutie v časti uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu, dovolateľka zopakovala svoje odvolacie námietky a zhrnula skutkové okolnosti prípadu. Uviedla, že k protiprávnemu zásahu do osobnostných práv žalobcu, resp. ostatných dotknutých osôb, nedošlo až 09. 02. 2017, kedy dokumenty obsahujúce osobné údaje našiel v archívnej krabici v neuzamknutom sklade na papierový odpad oznamovateľ Bc. U., ale už pred týmto dátumom, keď boli tieto dokumenty omylom zamestnancom obchodného zástupcu žalovanej umiestnené do nechráneného kontajnerového stojiska na umiestňovanie papierového odpadu (ktoré sa spravidla neuzamykalo); od tohto okamihu bola objektívne vytvorená možnosť (hrozba) neoprávneného prístupu nepovolaných osôb k takýmto dokumentom. Bez akýchkoľvek pochybností je možné konštatovať, že dokumenty sa tam už dňa 25. 01. 2017 nachádzali. Pre začiatok plynutia premĺčacej doby je rozhodujúci okamih, kedy bolo právo porušené (kedy došlo k bezpečnostnému incidentu znamenajúcemu ohrozenie bezpečnosti osobných údajov) a nie to, kedy a kým bola táto skutočnosť zistená. Tvrdila, že odvolací súd sa nijakým spôsobom, ani len rámcovo, nevysporiadal s jej argumentáciou uvedenou v odvolaní svedčiacou tomu, že žalobou na ochranu osobnosti uplatnené právo na zaplatenie peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy je premĺčané. Z uvedeného dôvodu je rozhodnutie odvolacieho súdu arbitrárne a pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné, čím je daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

3.3. Vo vzťahu k výroku III. rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania dovolateľka zrekapitulovala svoje námietky z odvolania a v zásade namietala, že odvolací súd sa nijako nevysporiadal s jej argumentáciou, podľa ktorej aj keď rozhodnutie o výške peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy závisí finálne od úvahy súdu, musí aj žalobca niesť nejakú zodpovednosť za výsledok sporu v prípadoch uplatňovania neprimeraných (neadekvátnych), či dokonca premrštených nárokov. Svoju argumentáciu

označila za dôležitú pre posúdenie otázky, či žalobcovi vôbec vznikol za takýchto okolností nárok na náhradu trov konania a ak áno, v akom rozsahu, aj keď bol úspešný čo do právneho základu žalovaného nároku a bola mu priznaná časť žalobou uplatneného nároku (500 eur z uplatnených 5.000 eur). Čo sa týka žiadosti, resp. návrhu žalovanej na použitie moderačného práva súdu podľa § 257 CSP mala za to, že odvolací súd sa nezaoberal s jej podstatnou a právne významnou argumentáciou a v jeho rozhodnutí absentuje akékoľvek odôvodnenie, prečo na ňu neprihliadol, prípadne prečo ju v okolnostiach prejedávanej veci považuje za neaplikovateľnú. Rozhodnutie odvolacieho súdu o otázke trov konania je potom v rozpore s právom dovolateľky na prístup k súdu (denegatio iustitiae) v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy. Keďže odvolací súd sa nevysporiadal s relevantnou odvolacou argumentáciou žalovanej, označila jeho rozhodnutie v tejto časti za arbitrárne, nezrozumiteľné a nepreskúmateľné, zaťažené procesnou vadou zakladajúcou dôvod pre zrušenie napadnutého rozhodnutia.

V tejto súvislosti poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. 01. 2024 sp. zn. 8Cdo/37/2023, ktorým na základe dovolania žalovanej zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove vo výroku o trovách konania v skutkovo a právne identickej veci inej žalobkyne práve z dôvodu, že odvolací súd sa s touto právne identickou argumentáciou žalovanej nevysporiadal. Dala do pozornosti aj ďalšie obdobné uznesenia Najvyššieho súdu SR, a to z 24. 01. 2024 sp. zn. 8Cdo/36/2023, z 27. 02. 2024 sp. zn. 1Cdo/119/2023, z 27. 03. 2024 sp. zn. 4Cdo/158/2023 alebo z 25. 04. 2024 sp. zn. 4Cdo/154/2023.

3.4. S poukazom na uvedené dôvody dovolateľka navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a rozsudku okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a aby jej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v súvislosti s dotknutým bezpečnostným incidentom súdy právoplatne rozhodli vo vzťahu k približne 140 dotknutým osobám tak, že zásah do ich súkromia zakladá právo na reálnu náhradu, stanovili právnu zodpovednosť žalovanej a deklarovali, že bývalý Okresný súd Svidník (teraz Okresný súd Bardejov) rozhodoval ako miestne príslušný. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove č. k. 11Co/15/2023-22 z 13. 12. 2023, č. k. 7Co/25/2023-299 z 13. 12. 2023 a č. k. 7Co/15/2023-255 z 22. 11. 2023. Konštatovanie miestnej nepríslušnosti bývalého Okresného súdu Svidník by znamenalo porušenie princípu právnej istoty a popretie zásady predvídateľnosti a jednotnosti súdneho rozhodovania. Zároveň by išlo o prekvapivé rozhodnutie, nezodpovedajúce doktríne legitímneho očakávania. K rozhodovaniu o trovách konania uviedol, že v konaniach, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku sa za základné považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Na podporu svojej argumentácie poukázal na nálezy Ústavného súdu SR z 27. 08. 2020 sp. zn. II. ÚS 225/2020 a z 23. 01. 2014 č. k. IV. ÚS 599/2013-60 a uznesenie Ústavného súdu SR z 24. 05. 2022 č. k. II. ÚS 233/2022-18. V konaniach o ochranu osobnosti je vždy základným konštatovanie zásahu do osobnostných práv, priznanie nemajetkovej ujmy, prípadne jej výška je okolnosťou sprevádzajúcou. Aj pri nepriznaní nemajetkovej ujmy za súčasného konštatovania zásahu do osobnostných práv má žalobca nárok na plnú náhradu trov konania (rozdiel je len vo výške trov vychádzajúc z rôzneho výpočtového základu - § 10 ods. 8 advokátskej tarify). K aplikácii § 257 CSP uviedol, že s poukazom na judikatúru Ústavného súdu SR v tomto vyjadrení sú konštatovania dovolateľky o nepomere medzi priznanou sumou peňažnej náhrady a výškou trov konania a o nevyhnutnosti žalobcu niesť „zodpovednosť (aspoň čiastočnú) za výsledok sporu“ bez právneho významu. Žalobca nerozumie, aký vplyv by mali mať na jeho nárok na náhradu trov konania iné neúspešné konania dovolateľky, ktoré sa žalobcu vôbec netýkajú. Právny zástupca zastupuje žalobcu len v jednom konaní a pre prípad úspechu v spore nie je dôvod nepriznať žalobcovi z tohto titulu trovy konania. V predmetnej veci neboli splnené podmienky pre aplikáciu § 257 CSP, pretože nebolo možné konštatovať výnimočné okolnosti prípadu ani dôvody hodné osobitného zreteľa. Naopak, tvrdošíjný postoj žalovanej, ktorá popierala základ nároku žalobcu napriek už mnohonásobnému judikovaniu jeho danosti odvolacími súdmi priamo vylučuje aplikáciu § 257 CSP. Žalobca navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol ako nedôvodné a priznal mu proti žalovanej náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Dovolateľka vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k dovolaniu reagovala na jednotlivé tvrdenia žalobcu v

jeho vyjadrení a opätovne uviedla argumentáciu ohľadom miestnej nepríslušnosti súdu, trov konania a uplatnenia moderačného práva súdu. V plnom rozsahu zotrvala na podanom dovolaní a jeho dôvodoch.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je prípustné aj dôvodné.

7. Dovolaateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolaateľkou namietaná vada znátočnosti konania v zmysle § 420 písm. f) CSP mala spočívať v tom, že vo veci rozhodovali miestne nepríslušné súdy, a teda aj nezákonní sudcovia, a tiež v nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu tak vo veci samej (povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy), ako aj v časti náhrady trov konania a v porušení zásady kontradiktórnosti a rovnosti zbraní.

9. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane uskutočňovanie jej patriacich procesných oprávnení v miere (intenzite) porušujúcej jej právo na spravodlivý proces, podstatou ktorého je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

10. Dovolaateľka odvolaciemu súdu vytýkala v prvom rade nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, jeho arbitrárnosť a neprekúmateľnosť. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Súd je povinný presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd musí súčasne ochraňovať zákonnosť tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. 07. 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko). Judikatúra

Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

11. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP v spojení s § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa zaoberal meritom sporu, no skutočne opomenul odpovedať na argumentáciu dovolateľky o tom, že prejednávany spor nie je sporom spotrebiteľským, čo je pre posúdenie sporu jedna z relevantných námietok. Rovnako odvolací súd neodpovedal na tak zásadnú otázku, ako je otázka premlčania práva žalobcu. Táto je pre posúdenie sporu nosnou, pretože ak by právo žalobcu bolo premlčané a žalovaná by vznesla kvalifikovanú námietku premlčania, žalované plnenie by žalobcovi nebolo možné prisúdiť. S touto dovolateľkou nastolenou problematikou sa okresný súd síce vysporiadal, ale z rozsudku odvolacieho súdu nie je zistiteľné, aký postoj k dôvodom uvedeným v rozsudku súdu prvej inštancie zaujal, či sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, kedy by sa mohol v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody, teda či aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP bolo teda potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

12. Dovolaťka v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala, že o spore konali a rozhodovali miestne nepríslušné sudy, čím malo dôjsť k nesprávnemu procesnému postupu aj k porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa článku 48 ods. 1 Ústavy a článku 38 ods. 1 Listiny. K tomu dovolací súd uvádza, že súd skúma svoju miestnu príslušnosť k dátumu začatia konania pred tým, ako začne konať vo veci samej. Podľa § 41 CSP súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí; výlučnú miestnu príslušnosť skúma aj bez námietky na začiatku konania. Po včasnom vznesení námietky miestnej nepríslušnosti žalovaným má konajúci súd dve možnosti. Neprihliadnuť na námietku miestnej nepríslušnosti, ktorá je nedôvodná alebo neuplatnená včas a spor prejsť a rozhodnúť s tým, že neprihliadnutie na námietku odôvodní v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 42 CSP), alebo bez rozhodnutia spor bezodkladne postúpiť príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomiť o tom žalobcu (§ 43 CSP). Dovolaťka vznesla námietku miestnej nepríslušnosti konajúceho súdu prvej inštancie v podaní z 28. 02. 2020, ktoré bolo prvým procesným úkonom, ktorý jej patrilo. Okresný aj odvolací súd mali za to, že táto včas uplatnená námietka je nedôvodná, preto na ňu neprihliadali a spor prejednali a rozhodli. Vo svojich rozsudkoch pritom riadne a podrobne odôvodnili, prečo na túto námietku neprihliadli. Nemožno preto hovoriť o nedostatku riadneho odôvodnenia tejto časti rozsudkov, ich arbitrárnosti alebo nepreskúmateľnosti. Pokiaľ mala žalovaná v dovolaní za to, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil charakter predmetu konania, čoho dôsledkom malo byť to, že vo veci konali a rozhodovali miestne nepríslušné sudy a tým došlo aj k porušeniu základného práva žalovanej na zákonného sudcu, dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP riadne nepodala. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolací dôvod sa v tomto prípade vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolaťka otázku zásadného právneho významu (právnú otázku), od vyriešenia ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu, uvedeným spôsobom nevyšpecifikovala. Jej dovolanie je v tejto časti tvorené z väčšej časti vyjadrením nespokojnosti a polemikou so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdov nižších inštancií.

13. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací

súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania a vec mu v uvedenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

14. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.